

■ เสนอ กกอ.-สกอ.ทบทวนบทบาทหน้าที่
สร้างมาตรฐาน+ควบคุมคุณภาพการศึกษา...A15

เสนอ กกอ.-สกอ.ทบทวนบทบาทหน้าที่ สร้างมาตรฐาน+ควบคุมคุณภาพการศึกษา

“สภาเทคนิคการแพทย์มีมติปรับปรุงสาขาเทคนิคการแพทย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”

“หลักสูตรสัตวแพทย์ของ 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) ศรีวิชัย มทร.ตะวันออก มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไม่ผ่านการรับรองจากสัตวแพทย์สภา”

“ศูนย์นอกที่ตั้งกว่า 400 หลักสูตรของ 76 มหาวิทยาลัยมีปัญหา วางกรอบแก้ไข ปรับปรุงไม่ได้ ยุติการเรียนการสอนทันที”

“กลุ่มคณาจารย์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ขอให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 หรือที่คิวเอฟ”

4 ข้อความข้างต้น เป็นตัวอย่างปัญหาในระดับอุดมศึกษา ปรากฏต่อสาธารณะแทบตลอดช่วงเวลา 3-6 เดือนที่ผ่านมา โดยผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

หลักสูตร รับรอง-ไม่รับรอง บริบทที่แตกต่าง

ปัญหาการรับรอง หรือไม่รับรองหลักสูตร ที่ปรากฏต่อเนื่องมาตลอด ด้านหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจ “กระบวนการ” ที่แตกต่างกัน

หนึ่ง-ความแตกต่างของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ยกตัวอย่าง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เมื่อผ่านการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยของแต่ละแห่งแล้ว ก็เปิดได้เลย การแจ้ง สกอ. ก็เพื่อให้ “รับทราบ” เท่านั้น

สอง-ความแตกต่างของหลักสูตร รวมไปถึง “สถาบัน” ที่ทั้ง 2 ปัจจัยต้องผ่านการรับรองจาก สภาวิชาชีพก่อน ทั้งนี้ สกอ.ไม่มีสิทธิในการควบคุมเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด

ปัจจุบันในประเทศไทยมีสภาวิชาชีพ 13 แห่ง เช่น แพทยสภา สภาการพยาบาล สภานิติกรรม ทันต-แพทยสภา สภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาเทคนิคการแพทย์ สภากายภาพบำบัด สภาวิศวกร สภาทนายความ เป็นอาทิ

หลักสูตรที่ไม่ผ่านการรับรอง ทำให้เมื่อจบการศึกษา ผู้เรียนอาจไม่ได้รับใบประกอบวิชาชีพ รวมถึงไม่มีสิทธิกู้ยืมกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

ก่อนหน้านี้ มีตัวอย่างการไม่รับรองหลักสูตรการพยาบาลของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ต่อมาสภาการพยาบาล โดย ศ.เกียรติคุณ ดร.วิจิตร ศรีสุพรรณ นายกสภาฯ ได้แจ้งถึงหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของสภาการพยาบาล ระบุให้สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการใหม่ ต้องมีข้อตกลงกับสถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเปิดการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ปี ต้องผ่านการรับรองสถาบันการศึกษาจากสภาการพยาบาลเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 4 ปี รวมทั้งต้องมีข้อตกลงร่วมกันไม่ต่ำกว่า 8 ปี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นคงและสร้างความมั่นใจให้แก่กศึกษาและผู้ปกครอง

TQF-มาตรฐานต้องมี แค่ปรับกระบวนการ

TQF - Thai Qualifications Framework แปลเป็นภาษาไทยว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เป็นกรอบแนวคิดในการผลิตบัณฑิตยุคใหม่ให้มีคุณภาพ โดยชี้แนะแนวทางในการปรับกระบวนการจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาคณาจารย์ การปรับระบบบริหารจัดการเพื่อเอื้อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเปิดโอกาสให้สร้างโอกาสที่ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ กำหนดให้การผลิตและพัฒนาบัณฑิตในทุกระดับคุณวุฒิและทุกสาขาต้องมี

ทุกๆ เดือน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ต้องพิจารณาเห็นชอบหลักสูตร และแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล มีทั้งหลักสูตรใหม่ และหลักสูตรปรับปรุง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพิจารณา รับรองคุณวุฒิต่างของผู้นำเข้าการศึกษา

ข้อมูลหลักสูตรที่ผ่านการรับรอง มกราคม-พฤษภาคม 2554

	หลักสูตรใหม่	หลักสูตรปรับปรุง
มกราคม	9	67
กุมภาพันธ์	11	48
มีนาคม	12	43
เมษายน	6	31
พฤษภาคม	7	39
รวม	45	228

ตัวเลขข้างต้นเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นระดับหนึ่งว่า ภายใต้แนวคิดการยกระดับคุณภาพการศึกษานั้น ขณะนี้แต่ละสถาบันมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ช่องทางที่ขาดของรายได้นี้จำกัด แนวทางหนึ่งที่จะทำได้ก็คือ การพัฒนาหลักสูตรใหม่ หรือปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้มีคุณภาพดีขึ้น “ตอบโจทย์” ความต้องการทั้งของ นักศึกษาและสังคมโดยรวม

มาตรฐานอย่างน้อย 5 ด้าน หรือ 5 Domains ได้แก่ 1.คุณธรรม จริยธรรม 2.ความรู้ 3.ทักษะทางปัญญา 4.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เบื้องต้นการไม่เห็นด้วย อยู่ในประเด็นทำให้ มหาวิทยาลัยขาดอิสระภาพทางวิชาการ และเพิ่มภาระในการกรอกเอกสารต่างๆ

ศ.ดร.ประสาธ สืบคำ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) และประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) กล่าวกับ “ผู้จัดการ 360°” รายสัปดาห์ ว่า ยกตัวอย่างความสำคัญของ TQF โดยเทียบเคียงกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ คือ การเปิดเสรี

ด้านการค้า และแรงงาน ภายใต้ AEC

“ถามเรื่องการศึกษาก็ว่าทุกประเทศแถบนี้ ทุกคนบอกเหมือนกันหมด”

“ถามเราเอง ก็จะบอกว่า ที่ 1 สิงคโปร์ ที่ 2 มาเลเซีย แต่ถ้าไปถามคนอื่นได้ๆ ก็จะบอกว่าเป็นรองสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดฯ ที่ 3 ถามคนฟิลิปปินส์ ก็จะตอบเหมือนกัน ปัญหาก็คือ จริงๆ เราอยู่ตรงไหน”

“เราตั้งเป้าว่าเมื่อเปิด AEC เราจะ เป็น Top 3 ดังนั้น จึงต้องมีมาตรฐาน หรือตัวชี้วัด”

“ที่ผ่านมา ปัญหาสำคัญอยู่ที่ งานเอกสาร (Paper Work) ที่มากเกินไปมากกว่า ตรงนี้ เมืองต้นน้ำจะ ทำเป็น Template ให้ทุกสถาบัน กรอก จากนั้นก็พยายามคิดกระบวนการให้ทุกอย่างเร็วขึ้น ใช้ ICT เข้า มาแก้ปัญหานี้”

“ส่วนตัว ผมไม่สนใจว่า จะ เรียกชื่อว่าเป็น TQF หรืออะไรก็ตาม การมีกรอบมาตรฐานเป็นสิ่งที่ดี เพียง แต่ต้องดูให้ Prac-tical”

ควบคุมคุณภาพคุณนอกรั้วที่ตั้ง
คำว่า คุณนอกรั้วที่ตั้ง เป็นชื่อเรียกสั้นๆ ของ การจัดการศึกษานอก

สถานที่ตั้ง ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2551 และว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ.2552

ที่ผ่านมา ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ของ “คุณนอกรั้วที่ตั้ง” นอกจากคุณภาพหลักสูตรแล้ว ก็เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ สภาพห้องสมุดไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่ศึกษาหาความรู้ อาจารย์ที่สอนจบไม่ตรงวุฒิการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เพียงพอ ฯลฯ

หลังจากมีข่าวเรื่องการขาดคุณภาพ ล่าสุด สกอ.ได้มีการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนรวม 76 แห่ง มีผลรายงานว่า ภาพรวมเรียบร้อย แม้มีบางแห่งจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่กำหนด ก็มีการเสนอให้ปรับปรุงคุณภาพ ให้มีความเข้มข้นทางวิชาการมาก

ขึ้น โดยให้เวลาปรับปรุง 1 ภาคเรียน แล้วประเมินใหม่ หากไม่สามารถทำได้ก็ต้องปิดหลักสูตรดังกล่าว

ศ.ดร.ประสพ ให้ความเห็นว่า แนวความคิดการเปิด "ศูนย์นอกที่ตั้ง" เป็นเรื่องที่ดี เมื่อคิดถึงเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด ทั้งคน และครุภัณฑ์ต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

"ผมมองมุมของการ Share ทรัพยากร เห็นว่า มหาวิทยาลัยต่างๆ หากต้องการเปิด "ศูนย์นอกที่ตั้ง" ควรทำในลักษณะ Partnership"

"ผมไม่เห็นด้วยเรื่องการวิ่งรอก เพราะนอกจากไม่เป็นผลดีกับอาจารย์ผู้สอนแล้ว อาจส่งผลทำให้ได้การศึกษาที่ไม่มีคุณภาพด้วย ยกตัวอย่าง ถ้าคุณอยากเปิดวิศวะที่โคราช คุณมาติดต่อกับเราก็ได้ อย่างที่ทราบมา ปัจจุบัน สกอ.มี 9 เครือข่าย ตอนนี้อยู่ มทส.เป็นแม่ข่าย 3 ของอีสาน ตอนกลาง เราพร้อมจะทำหน้าที่ตรงนี้"

เสนอทบทวนบทบาทหน้าที่

ศ.ดร.ประสพ กล่าวกับ "ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์" ว่า อยากให้ทั้ง กกอ. และ สกอ. ทบทวนบทบาทและหน้าที่ของตนเอง พร้อมขยายความ

"ผมคิดว่า หน้าที่หลักของบอร์ด กกอ. มีอยู่ 3 ประการ คือ เป็นผู้เสนอนโยบาย แผนพัฒนา และกำกับกิจการอุดมศึกษา ยกตัวอย่างประการแรก มีความสำคัญมาก เพราะ กกอ.เป็นแกนสำคัญ เป็นผู้เสนอนโยบาย และแผนพัฒนาใดๆ ก็ตาม ผ่านรัฐมนตรีว่าการ ก่อนเข้าสู่การพิจารณาของ ครม."

"ที่ผ่านมา กกอ.ลืมหูลืมตา ก็คือ ย่อหย่อนไปในเรื่องการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล"

ศ.ดร.ประสพ กล่าวต่อว่า สำหรับ สกอ.หน้าที่หลักคือเป็น "เลขานุการ" ของ กกอ. เป็นผู้จัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย จัดทำหลักเกณฑ์ จัดการสนับสนุนทรัพยากร ลื่นๆ ง่ายๆ คือ เป็นหน่วย Implementation

"สิ่งที่ สกอ.ควรทำ ผมสรุปเป็น 4 คำ คือ 1.Support สนับสนุน 2.Co-Ordinate ประสานงาน 3.Facilitate อำนวยความสะดวก และ 4.Regulate ติดตาม ตรวจสอบ"

"ทั้ง กกอ. และ สกอ. ต้องทำเรื่องบทบาทหน้าที่ให้แข็งแกร่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการขยายความคิด ยุคปัจจุบัน ผมคิดว่า ต้องคิดนำมาก่อน" อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) สรุป